

Vergaderjaar 2018–2019

35 190

Wijziging van de Wet milieubeheer ten behoeve van de implementatie van Richtlijn (EU) 2018/410 van het Europees Parlement en de Raad van 14 maart 2018 tot wijziging van Richtlijn 2003/87/EG ter bevordering van kosteneffectieve emissiereducties en koolstofarme investeringen en van Besluit (EU) 2015/1814 (PbEU L 76)

Nr. 5

VERSLAG

Vastgesteld 17 mei 2019

De vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer verslag uit te brengen van haar bevindingen.

Onder het voorbehoud dat de regering de vragen en opmerkingen in dit verslag afdoende zal beantwoorden, acht de commissie hiermee de openbare behandeling van het voorstel van wet voldoende voorbereid.

Inhoudsopgave

	Blz.
I. ALGEMEEN DEEL	1
1. Algemeen	2
2. Inhoud	3
3. Regeldruk	4

I. ALGEMEEN DEEL

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel. Deze leden hebben hierover nog enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het onderhavige wetsvoorstel. Hierover hebben deze leden nog enkele vragen.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel en hebben hier enkele vragen over.

De leden van de PvdD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het onderhavige wetsvoorstel. Deze leden hebben hierover nog de nodige vragen en opmerkingen

1. Algemeen

De leden van de CDA-fractie lezen dat de richtlijn tot doel heeft het Europees Emissiehandelssysteem (EU-ETS) aan te scherpen zodat in 2030 43% CO₂-reductie ten opzichte van 2005 wordt bereikt. Deze leden hechten veel belang aan het Europees klimaatbeleid waarvan het EU-ETS de voornaamste pijler is. Kan de regering de CO₂-reductie die er tot op heden met het EU-ETS in de EU is bereikt toelichten? Kan daarbij een uitsplitsing gemaakt worden in reductie voor de verschillende sectoren (raffinage-rijen, elektriciteit, staal, cement, et cetera) onder het ETS? De leden van de CDA-fractie vragen in hoeverre naar verwachting de 21% reductie in 2020 ten opzichte van 2005 wordt bereikt. Daarnaast vragen deze leden in hoeverre het ijkpunt 2005 verschilt van het ijkpunt 1990 van het klimaatakkoord van Parijs en hoe hiermee wordt omgegaan.

De leden van de CDA-fractie vragen in hoeverre de regering invulling geeft aan artikel 10, derde lid, van de Richtlijn, te weten dat 50% van de veilingopbrengsten van het EU-ETS ook worden geïnvesteerd in CO₂-reductie. Deze leden vragen of er mogelijkheden zijn om deze opbrengsten meer gericht te investeren zodat ook duidelijk is wat het EU-ETS ook financieel oplevert voor bedrijven en inwoners.

De leden van de CDA-fractie vragen hoe het tijdsplan voor de evaluatie naar aanleiding van het verdrag van Parijs eruit zal zien. Is het mogelijk om deze evaluatie al in 2021 uit te voeren, zodat de resultaten daarvan in de volgende vijfjarencyclus meegenomen kunnen worden ten behoeve van de CO₂-reductie in 2030?

De leden van de GroenLinks-fractie begrijpen dat dit wetsvoorstel de implementatie is van de herziening van een richtlijn, wat het resultaat is van besluitvorming op EU-niveau. Deze leden zouden graag willen weten of bij de implementatie van de betreffende EU-richtlijn er bepaalde nationale keuzes zijn gemaakt. Zo ja, welke keuzes waren dat en waren er alternatieve implementatiemogelijkheden, bijvoorbeeld rondom het toekennen van gratis emissierechten?

De leden van de PvdD-fractie merken op dat na eerder aanjager te zijn geweest voor goede wereldwijde klimaatafspraken, de bedroevend lage klimaatdoelstellingen die het huidige Europa zichzelf nu stelt een trieste illustratie van het gebrek aan ambitie en oplossingsgerichtheid zijn. Kortom, hoe groter de EU is geworden, hoe meer de Europese regels die van de laagste gemene deler zijn geworden. We leven in een Europa van het minimum, aldus deze leden. Het probleem is dat lidstaten Europa als excuus gebruiken om zelf niets te doen. Zoals dat in het politieke taalgebruik heet: «geen nationale koppen op Europees beleid.» Daarmee verlamt de EU het beleid op nationaal niveau en worden verdergaande ambities van lidstaten de kop ingedrukt.

De leden van de PvdD-fractie merken op dat Europa, als een van de rijkste continenten en daarnaast één van de hoofdveroorzakers van klimaatverandering, een extra grote verantwoordelijkheid draagt om het voortouw te nemen in het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen. Voor bedrijven is het nu nog vaak goedkoper om door te gaan met vervuilen dan om milieumaatregelen te nemen. Deze leden willen dat de EU de uitstoot van broeikasgassen aan banden legt en toewerkt naar een werkelijk CO₂-neutrale economie.

2. Inhoud

De leden van de VVD-fractie hebben vernomen dat de jaarlijkse verlaging van het emissieplafond vanaf 2021 wordt vergroot van 1,74% naar 2,2% om hiermee tot 43% emissiereductie in 2030 ten opzichte van 2005 te komen. Kan de regering aangeven in hoeverre een wijziging van de Wet Milieubeheer (Wm) ruimte biedt om tussentijds het reductiepercentage te evalueren?

De leden van de VVD-fractie lezen dat het overschot aan emissierechten op de markt verder wordt aangepakt om het ontbreken van een stabiele prijsontwikkeling op lange termijn te voorkomen. Kan de regering aangeven welke mogelijkheden hij verder voorziet, naast het aanpakken van het overschot aan emissierechten, om een lange termijn stabiele prijsontwikkeling te bewerkstelligen en daarmee innovatie te stimuleren?

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van het voorstel om in aanvulling op het modernisatiefonds een aantal minder vermogende lidstaten in de gelegenheid wordt gesteld om een deel van hun te veilen emissierechten aan hun elektriciteitssector te geven. De regering geeft hierbij aan dat deze middelen bestemd moeten zijn voor de modernisatie, diversificatie en verduurzaming van de elektriciteitssector. In het kader van de wenselijkheid om een gelijk speelveld te behouden voor betrokken bedrijven, kan de regering aangeven in hoeverre deze wijziging van de Wm toeziet op naleving van de rechtmatige bestemming van de middelen?

De leden van de GroenLinks-fractie zijn verheugd dat met de herziening van de eerder genoemde richtlijn de mogelijkheid wordt geboden voor het schrappen van emissierechten wanneer een elektriciteitscentrale wordt gesloten. Klopt het dat in het wetsvoorstel deze mogelijkheid niet wordt geïmplementeerd? Zo ja, waarom is die mogelijkheid niet verwerkt in het wetsvoorstel? Wordt dit ergens anders in verwerkt of is hier geen wetswijziging voor nodig? Kunnen ook met terugwerkende kracht nog emissierechten worden geschrapt nadat deze mogelijkheid wordt geïmplementeerd?

De leden van de PvdD-fractie zijn van mening dat de Europese doelen voor het reduceren van de CO₂-uitstoot veel te laag liggen. Deze leden bepleiten dat de EU een voortrekkersrol neemt in het maken van mondiale, bindende afspraken over het reduceren van de uitstoot van broeikasgassen en over maatregelen om de opwarming van de aarde te stoppen. In 2030 zou de uitstoot van broeikasgassen met minstens 65% gereduceerd moeten zijn ten opzichte van 1990. Uiterlijk in 2040 moet de Europese Unie uitstootvrij zijn.

Ook hebben de leden van de PvdD-fractie fundamentele kritiek op het emissiehandelssysteem EU-ETS omdat dit systeem de indruk laat bestaan dat bedrijven er recht op zouden hebben om te mogen vervuilen. Illustratief hiervoor is het tergend lage tempo waarmee de hoeveelheid beschikbare rechten jaarlijks wordt verminderd. In 2030 komen de EU-ETS-sectoren slechts uit op een vermindering van de uitstoot van 43% ten opzichte van 2005. Dat ijkjaar is bovendien misleidend. In Nederland wordt het klimaatbeleid immers grotendeels gebaseerd op ijkjaar 1990. Er moet een einde komen aan boekhoudkundige trucs die niet zelden het doel hebben om verwarring te zaaien of de werkelijkheid mooier voor te stellen dan ze is. Is de regering bereid om in de communicatie naar het Nederlandse publiek ook altijd inzichtelijk te maken wat de inspanning zou moeten zijn ten opzichte van 1990?

De leden van de PvdD-fractie vragen wat de inzet van de regering is om het tempo waarin emissierechten uit de markt genomen worden verder te versnellen dan de voorgestelde percentages. Er moet immers een maximale inspanning geleverd worden om de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 1,5°C. Wat is volgens deregering die maximale inspanning?

De leden van de Pvd-fractie vragen aandacht voor de besteding van het moderniseringsfonds en het innovatiefonds. Zo achten deze leden het problematisch dat via het innovatiefonds subsidie wordt verleend aan projecten voor de ondergrondse opslag van CO₂ (CCS). Wat is momenteel de stand van zaken van de herziening van dit innovatiefonds? Wat is de inzet van de regering om zich bij deze herziening in te zetten voor investeringen in daadwerkelijke duurzaamheid in plaats van schijnoplossingen zoals CCS?

3. Regeldruk

De leden van de VVD-fractie achten het positief dat in de toewijzing van gratis emissierechten aan bedrijven meer rekening wordt gehouden met de dynamiek, te weten productiestijgingen en -dalingen. Deze leden willen graag weten wat hier de consequenties van zullen zijn voor het bedrijfsleven, bijvoorbeeld in het geval van een verhoogde productie. Ook vragen deze leden in hoeverre een dergelijke dynamische aanpak leidt tot meer regeldruk voor bedrijven. Kan de regering een toelichting geven over de toenemende regeldruk voor bedrijven die mogelijk direct voortvloeit uit dit voorstel?

De leden van de CDA-fractie vragen de regering toe te lichten hoe het mechanisme waarmee rekening gehouden kan worden met daling of stijging van productie gemonitord en gecontroleerd zal worden. Wat zal het rapporteren over het activiteitsniveau precies inhouden? Deze leden vragen om aan te geven welke data de bedrijven onder het EU-ETS moeten aanleveren ten aanzien van hun productie. Op welke wijze mag en gaat de Nederlandse Emissieautoriteit (NEa) deze gegevens controleren? De leden van de CDA-fractie lezen dat de NEa een tweede Handhaafbaarheids-, Uitvoerbaarheids- en Fraudebestendigheidstoets (HUF-toets) gaat uitvoeren wanneer het Besluit handel in emissierechten, de Regeling handel in emissierechten en de uitvoeringsregels onder de Richtlijn aangepast zijn. Wanneer worden deze aanpassingen verwacht? Is de regering bereid om de tweede HUF-toets te delen met de Kamer?

De voorzitter van de commissie,
Diks

De adjunct-griffier van de commissie,
Jansma